

Заглавие: Доклад на Евроюст относно трафика на наркотици — Натрупан опит и предизвикателства в областта на съдебното сътрудничество

Дата:

13.4.2021 г.

- Трафикът на наркотици продължава да бъде **много доходен пазар** в световен мащаб, като приходите от него само в Европейския съюз се оценяват на **30 млрд. евро** годишно. Цялостното му въздействие върху обществата има драматични последици за здравеопазването, управлението, икономиката и други непряко засегнати области. То засяга също правоприлагащите и съдебните органи, при които се отбелязва претоварване поради рязкото увеличаване на случаите на трафик с наркотици. Много държави — членки на ЕС, срещат трудности да заделят достатъчно ресурси за борба срещу характеризиращите се с голяма гъвкавост организирани транснационални престъпни групи.
- Освен това организираният престъпни мрежи, действащи в Европа, се възползват от отворените граници и от сложността на множеството различни правни системи в ЕС. За да противодействат ефективно на тези обстоятелства, **съдебните органи** във и извън ЕС **си сътрудничат успешно** — с подкрепата на **Агенция на Европейския съюз за сътрудничество в областта на наказателното правосъдие (Евроюст)**. През следващите години може да се очаква допълнително увеличаване на броя на процедурите за сезиране на Евроюст и това трябва да се вземе предвид при планирането.
- В настоящия доклад се разглеждат **натрупаният опит и предизвикателствата** за съдебното сътрудничество в борбата с трафика на наркотици. Използваната **методология** се основава на идентифициране и анализ на подбрани подходящи случаи от практическия опит, придобит от Агенцията при предоставянето на подкрепа по дела за трафик на наркотици между 2017 и 2020 г. (1838 случая). Анализът на работата по дела е структуриран в шест глави.
- В доклада се описва съдействието, което Евроюст предоставя за преодоляване на трудностите в седем области, които най-често се срещат в практиката, а именно: нови психоактивни вещества (НПВ) и (пред)прекурсори, сътрудничество с държави извън ЕС (споразумения за сътрудничество, звена за контакт и неформално сътрудничество), контролирани доставки, конфликт на юрисдикции, финансово разследване, проследяване и възстановяване на активи, Европейска заповед за разследване и трафик на наркотици в цифрова среда.
- Въз основа на този анализ и опита на Евроюст от съдебното сътрудничество в тези области, в доклада се очертават и предлагат **най-добри практики** за трансгранични разследвания. Формулират се **заклучения и препоръки**, които са обобщени по-долу.
 - **Усилията на ЕС за справяне с правните предизвикателства** във връзка с **НПВ (нови психоактивни вещества)** и прекурсори **трябва да бъдат продължени и увеличени**. Докато има оперативни трудности за съдебните органи, Евроюст е организацията, която следва да подпомага съдебната власт.
 - Постоянното и засилено сътрудничество с държави извън ЕС чрез прокурорите за връзка и звената за контакт на Евроюст и други мрежи или средства е изключително полезно за много случаи на трафик на наркотици. Това показва **ясен допълнителен потенциал за националните разследвания**. В съответствие с неотдавнашната

Стратегия на ЕС за Съюза на сигурност и новата Стратегия на ЕС относно наркотиците за периода 2021—2025 г. Евроюст приветства и горещо подкрепя целта за насърчаване и засилване на сътрудничеството с държави извън ЕС, например чрез сключване на допълнителни споразумения за сътрудничество, разширяване на мрежата от звена за контакт и увеличаване на сътрудничеството с други институции, агенции и мрежи.

- Помощта на Евроюст може да осигури добавена стойност особено при **трансгранични случаи на контролирани доставки**, където Евроюст помага на националните съдебни органи да преодоляват пречките, произтичащи от фрагментираната правна уредба в Европа, която трябва да се вземе предвид преди и по време на изпълнението на контролираната доставка. За да се улесни съдебното сътрудничество в тази област, трябва да се обмислят **по-голямо сближаване на практиките и специфично регулиране на действията по разследване на равнище ЕС**.
- За да се избегнат отрицателните последици при паралелни разследвания, например въпроси, свързани с принципа *non bis in idem*, Евроюст предлага експертния си опит по случаи, където може да има **конфликт на юрисдикции**. При някои от тях може да се обмисли **съвместна препоръка (или искане)** като ценен вариант, който да се прилага за получаване на обективно становище относно бъдещи действия.
- Показано е, че финансовите разследвания на случаи на трафик на наркотици, и особено обезпечаването, конфискацията и възстановяването на активи, са изключително важни предвид въздействието им върху организирани престъпни групи. Съответните страни се насърчават да се възползват напълно от **службите за възстановяване на активи (СВА), звената за финансово разузнаване (ЗФР)** и други мрежи. Евроюст подпомага практикуващите юристи на всички етапи от финансовото разследване и при практическото изпълнение на новия **Регламент относно актовете за обезпечаване и конфискация** (Регламент (ЕС) 2018/1805).
- **Европейската съдебна мрежа по въпросите на киберпрестъпността (EJCN)** е важна структура, която предоставя ценна подкрепа в борбата срещу трафика на наркотици в даркнет, във виртуални платформи и чрез цифрови средства за комуникация. Тъй като подобни разследвания често изискват специални познания не само на равнището на правоприлагането, но и сред съдебните органи, особено при трансгранични случаи, Евроюст също така **насърчава практикуващите юристи да се обръщат към националните си звена за контакт с EJCN** в съответните случаи.
- Ако е необходимо, създаването на **съвместен екип за разследване (СЕР)** силно се насърчава при случаи на трафик на наркотици. Противно на широко разпространените опасения, сформирването на СЕР никога не е било толкова лесно за съдебните органи, тъй като **Евроюст подкрепя СЕР на всички етапи** при неговото договаряне, изготвяне, създаване, управление и финансиране.
- Въпреки обещаващите и добри резултати, показани от **координационните центрове** на Евроюст (напр. по време на дни на съвместни действия, целящи едновременни и координирани арести, претърсвания и изземвания), националните съдебни органи явно не са склонни да изискват създаването на координационни центрове във връзка със случаи на трафик на наркотици. Поради това Евроюст **приканва и насърчава съдебните органи да използват по-често това мощно средство в тази област на престъпност**.

- На последно място, **добавената стойност от ранното сезиране на Евроюст** засилва международния аспект на всеки национален случай на трафик на наркотици. Затова Евроюст **насърчава органите, работещи по случаи на трансграничен трафик на наркотици**, да се свързват със съответните национални членове, за да обсъждат възможностите във връзка с конкретния случай на най-ранен етап.